

22.5.2023
Satu Karppanen
STM/YTO/TOK

Ehdotus:

lääkkäiden palvelujen henkilöstön kehitys ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

- 1.1.2023 tuli voimaan yhteisöllistä asumista koskeva sääntely, joka mahdollistaa palvelurakenteen kehittämisen tarjoamalla kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon väliin sijoittuvan palvelumuodon. Yhteisöllisessä asumisessa asiakkaan palvelut, kuten kotihoito tai tukipalvelut, eivät sisälly asumiseen, vaan ne räätälöidään joustavasti asiakkaan tarpeen mukaan. Siten myös tarvittava henkilömäärä määräytyy asiakkaiden tarpeiden perusteella eikä yksikkökohtaista mitoitusta ole.
- THL on tuottanut perusennusteen vuoteen 2027, jossa kuvataan tilanne, jos palvelurakenne ei muutu, mutta asiakasmäärät nousevat väestöennusteen mukaisesti. Ennusteen mukaan henkilöstön
 - lisätarve 14 200 työntekijää vuoteen 2027 mentäessä, jos henkilöstömitoitus ympärivuorokautisessa hoidossa on 0,7
 - lisätarve 13 500 työntekijää vuoteen 2027 mentäessä, jos henkilöstömitoitus ympärivuorokautisessa hoidossa on 0,65
- THL on tehnyt skenaariot, joilla arvioidaan, millaisia vaikutuksia henkilöstön lisätarpeeseen olisi yhteisöllisen palveluasumisen lisäämisellä. THL arvioi RAI tietojen perusteella, että noin neljäsosa (25 %) tehostetussa palveluasumisessa ja vanhainkodeissa olevista voisi sopia palvelutarpeensa perusteella paremmin yhteisölliseen palveluasumiseen. Vastaavasti kotihoidossa 7 % asiakkaista sopisi palvelutarpeensa perusteella paremmin yhteisölliseen asumiseen. Vuoteen 2027 mennessä näin suurta muutosta on vaikea saada toteutetuksi, joten etenemisestä on tehty maltillinen skenaario.
- Maltillinen skenaario kuvaa tilannetta, jos yhteisölliseen asumiseen ohjataan 5 %:a kotihoidon asiakkaista ja 12 %:a ympärivuorokautisen hoidon asiakkaista. Yhteisöllisen palveluasumisen asiakasmäärä kasvaisi nykyisestä n. 17 000. Yhteisöllisen palveluasumisen lisääminen vähentää perusskenaariossa esitettyä henkilöstön lisätarvetta seuraavasti:
 - Jos mitoitus ympärivuorokautisessa palveluasumisessa on 0,7, lisähenkilöstön tarve pienenee perusskenaariosta 4 600 työntekijällä -> 230 M€
 - Jos mitoitus ympärivuorokautisessa palveluasumisessa on 0,65, lisähenkilöstön tarve pienenee perusskenaariosta 4000 työntekijällä -> 200 M€
- Edellä olevan skenaarion mukainen yhteisöllisen asumisen lisääminen edellyttää, että ympärivuorokautisessa palveluasumisessa on riittävän korkea henkilöstömitoitus, jotta kaikkein raskain ja vaativin hoito, kliinisesti vaativa hoito, monialainen kuntoutus ja saattohoito voidaan toteuttaa niissä. Mikäli näihin tarpeisiin ei kyetä iäkkäiden palveluissa vastaamaan, asiakkaita joudutaan siirtämään sairaalahoitoon.
- Iäkkäiden määrän merkittävä lisääntyminen ja siitä seuraava palvelutarpeiden kasvu edellyttää asumispalvelujen lisäämistä, joka tarkoittaa investointeja kiinteistöihin. Ehdotetussa palvelurakenteen muutoksessa kiinteistöt kohdennetaan yhteisölliseen asumiseen ympärivuorokautisen palveluasumisen sijaan.